

De demon ontwaakt

Net voor ik zeventig werd, viel me opeens een gedachte in.

Wanneer begin je je eigenlijk oud te voelen?

Want ik was toevallig wel zes jaar ouder dan mijn vader toen hij uit deze wereld vertrok, maar in mijn eigen ogen was ik nog steeds een jonge vent.

Oké, mijn handen en benen trilden wel een beetje door mijn parkinson. Ik begon doof te worden. Mijn kortetermijngeheugen stelde sinds 1992 of zoiets weinig meer voor. Maar ik kon tijdens een optreden nog wel twee uur over het podium draven en het publiek met een schuimsproeier bestoken. Ik kon 'War Pigs' en 'Crazy Train' de zaal in slingeren zonder één noot te missen. En ja, af en toe miste ik de wilde tijden van vroeger wel, toen ik wakker werd op een twaalfbaanssnelweg of surfte op het dak van een skigondel in Zwitserland, maar eigenlijk zat ik nu na een optreden dik tevreden te chillen in mijn hotelkamer met mijn viervoeters Wesley, Pickles, Elvis en Rocky (God hebbe zijn ziel).

Fysiek ben ik op allerlei manieren nooit zo fit geweest als nu.

Af en toe kijk ik naar mezelf in de spiegel en denk ik: godsamme, ik zie er beter uit dan toen ik de video maakte voor 'Bark at the Moon', en dat was veertig jaar geleden! Niet dat het moeilijk is om er beter uit te zien dan een vent die per dag vier flessen cognac achteroversloeg.

Maar waar het me om gaat: oud worden bleek absoluut niet te zijn wat ik me ervan had voorgesteld.

In mijn jeugd in Aston mochten mensen van geluk spreken als ze hun pensioen haalden. Meestal viel je gewoon dood neer in de fabriek. Toen mijn vader overleed, was hij begin zestig. Niemand in de familie die dat raar vond. Voor ons was hij al knap bejaard. In die tijd haalde bijna niemand de zeventig. En de paar die dat wel deden, waren zo gammel dat vergeleken met hen Gandalf uit *In de ban van de Ring* wel Timothée Chalamet leek. Als die naar de pub schuifelden, vielen er af en toe onderdelen af.

Maar bij mij was het allemaal heel anders gegaan.

Ik was al negenenzestig en toerde nog steeds de hele wereld rond. Deed nog steeds televisieoptredens. Hing nog steeds de gebraden haan uit met grote huizen in LA en Buckinghamshire. En elke avond deed ik een stagedive in bed, net als toen ik nog een jongetje was en op 14 Lodge Road woonde.

Jiehaaa...

BONK.

'OZZY!' gilde mijn vrouw Sharon dan. 'Waarom kun je niet gewoon in bed stappen, als een normaal mens?'

'Je zou niks van me willen weten als ik normaal was.'

'Straks stort het hele ding nog in elkaar, idioot!'

Hehe.

Ach ja. Dat waren nog eens tijden.

Toen de dood nog iets leek wat alleen andere mensen overkwam.

Natuurlijk ben ik niet de meest geschikte persoon om dingen aan te vragen over wanneer en waar. De zwarte gaten in mijn geheugen zijn zo groot dat het grootste deel van de jaren tachtig en bijna alles van de jaren negentig erin verdwenen is. Maar de reeks gebeurtenissen in dit boek begon volgens mij eind 2018, zo rond oktober, toen ik halverwege was van wat mijn afscheidstournee had moeten worden.

Die heette 'No More Tours II', dat moet ik er wel even bij zeggen. De 'No More Tours', zonder II dus, had ik in de jaren negentig gedaan, maar daarna had ik gemerkt dat je gestoord wordt als je alleen maar met laarzen aan in de tuin aan het klussen bent. Maar nu kwam mijn zeventigste verjaardag eraan en dacht ik echt aan gas terugnemen. Sharon had zelfs een balletje opgegooid over verkassen naar een van die huizen voor rijke oude knarren in Las Vegas. Na de tournee. Niet dat ik het zag zitten om de volgende Barry Manilow te worden.

Nu ik erop terugkijk, had ik natuurlijk moeten weten dat die hele tournee wel erg ambitieus was. Zestig optredens op vier werelddelen is geen kattenpis, hoe oud of jong je ook bent. Maar ik zag het als voorgoed afscheid nemen van mijn fans, op allerlei plekken waar ik zeker nooit meer zou optreden. Eerlijk gezegd maakte ik me voor de tournee zorgen of er wel iemand zou komen opdagen. Het was namelijk heel wat jaren geleden dat ik voor het laatst op tournee was geweest. Wie weet kreeg ik niet eens meer een achterafzaaltje vol, om van zestig stadions maar te zwijgen. Maar uiteindelijk werd 'No More Tours II' een enorm succes. Van Mexico-Stad tot Moskou, Toronto en São Paulo was elk optreden uitverkocht. En de hele vibe rond de tournee, van *stage design* tot en met de stemming van het publiek, was fantastisch.

Elke avond voor ik het podium op liep, werden er op een enorm scherm erboven beelden uit mijn leven getoond. Een oude zwart-witfoto van toen ik nog een jongetje was, met een

korte broek aan en een schichtig gezicht. Een kleurenfoto van mij in Black Sabbath, waarop ik een suède hemd aanheb met kwastjes, met om mijn nek een leren bandje met een minilepeltje voor coke eraan. Op het podium met de geweldige Randy Rhoads – het ga je goed, Randy, waar je ook moge zijn – om *Blizzard of Ozz* te promoten. En daardoorheen dan vuureffecten en clips uit de video voor ‘No More Tears’, met daaronder het beginkoor uit de *Carmina Burana* van Carl Orff.

DA DA DA DA!!

DA DA DA DA!!

DA DA DA DAAA DAAA DA DA!!!

En dan kwam ik de coulissen uit rennen met een lange paarse mantel om mijn schouders, terwijl Zakk Wylde de openingsriff van ‘Bark at the Moon’ eruit ramde, zwiepend met zijn lange haar, benen iets uit elkaar. Net een Viking die op het punt staat een dorp in de fik te steken. Echt, op de hele wereld is er geen drug die in de buurt komt van de kick die je dan voelt. En ik kan het weten, want ik heb ze allemaal uitgeprobeerd.

Zelfs de media waren positief. Daar maakte ik me wel zorgen over, want ze hadden alles wat ik ooit had gedaan bagger gevonden. En nu deden ze heel anders. Pakte ik het misschien verkeerd aan? Ach, kon mij het wat schelen, ik had er veel te veel lol in.

Wat het allemaal nog wat bijzonderder maakte, was dat er rond de optredens helemaal geen spanningen waren. Want Zakk is niet alleen een van de beste gitaristen die er zijn, maar ook een van de aardigste, sympathiekste kerels die op aarde rondlopen. Een hoop mensen in onze tak van sport zien je alleen maar staan als je in goeden doen bent. Maar Zakk niet. Die is er altijd voor mij geweest, hoe ik er ook aan toe was. Achter de drums zat Tommy Clufetos, een man die gewoon kan genieten van een bezoek aan de sportschool en lekker vroeg onder de wol gaan. Hij zorgt al jaren dat ik niet op het verkeerde pad raak. Op bas-

gitaar Rob ‘Blasko’ Nicholson, die ik al net zo lang ken als Tommy. En op keyboards Adam Wakeman, wiens vader Rick ik al ken sinds hij heeft meegewerkt aan ‘Sabbra Cadabra’ van Black Sabbath, met als loon twee glazen van zijn favoriete bier, Directors Bitter. Ik verraad geen geheimen als ik zeg dat Rick in die tijd een stevige gebruiker was. Daarom konden we het zo goed met elkaar vinden.

Wat ik hiermee maar wil zeggen is dat het bij ‘No More Tours II’ was alsof je met je naaste familie op stap was. En de fans leken het net zo naar hun zin te hebben als wij. Elke avond hoorde ik tienduizenden mensen de teksten meezingen, van ‘Fairies Wear Boots’ tot en met ‘Crazy Train’. Fucking magisch, joh.

Maar zoals altijd bij mij was de duivel maar een paar stappen bij me vandaan.

Ik was toen ongeveer vijf jaar nuchter. Dat getal verzin ik niet, want ik heb een app op mijn telefoon die me exact vertelt hoe lang ik dat al ben. Wat mij betreft waren de boeien verbroken. Maar dat zegt elke junk tegen zichzelf. En dan begint de stem van je verslaving tegen je te praten, en die lijkt precies op die van jou, en dan hoor je het verschil niet meer. Het is maf om een ziekte te hebben die steeds tegen je zegt dat je niet ziek bent. En voor je het weet, heeft die stem je overgehaald om hier een slokje van te nemen of daar een snuifje van. En dan zit je in de bak, of ben je blut, of dood, of is je vrouw bij je weg, of allemaal tegelijk.

Verslaafd zijn heeft wel wat weg van rondlopen met een niet-ontplofte bom, die je nooit kunt neerleggen. Neem nou Matthew Perry, van *Friends*. Vroeger kwam hij bij ons thuis langs als daar een AA-bijeenkomst was – dat zegt mijn vrouw tenminste. Heel geestig, enorm talentvol, deed ontzettend zijn best om op het rechte pad te blijven. En dan luistert hij op een dag naar zijn verslaving, die zegt dat het oké is om drugs te pakken. En dat

was het dan. Game over. Ik vond het heel treurig toen ik hoorde dat hij was gevonden in zijn hottub, bewusteloos geraakt door een overdosis ketamine. Hij had alles gegeven wat hij in huis had om clean te blijven. Maar het was niet genoeg.

De laatste keer dat ik met drank in de fout ging, was rond de tijd dat het album *13* van Black Sabbath uitkwam, in 2012 of zo. Waarom het gebeurde, kan ik niet zeggen, afgezien van het feit dat ik het naar mijn gevoel fantastisch deed en dat mijn ego het helemaal voor het zeggen had. Dat ik een Ferrari 458 Italia kocht met een wrap waardoor hij eruitzag als een stealthbommenwerper was de eerste aanwijzing dat het de verkeerde kant op ging. Daarna heb ik er nog een gekocht, alleen was dit een convertible zoals je in Californië veel ziet, in gunmetal grijs. Fantastische auto's, allebei. Het enige probleempje was dat ik geen rijbewijs had. Nooit rijles gehad. Maar dankzij mijn toenmalige assistent heb ik het toch redelijk onder de knie gekregen. Al heb ik hem wel een flinke PTSS bezorgd, denk ik.

Ik weet niet precies meer wanneer het is gebeurd, maar ik heb een keer bedacht dat ik daar wel een alcoholische versnapering bij kon pakken. Waarschijnlijk een groot glas Guinness. Bijna elke nacht droom ik over Guinness. Ik vind dat spul echt geweldig, alsof je een glas pudding opdrinkt. Het probleem is alleen dat één glas te veel is en tien te weinig. En het eerste wat ik wil na een Guinness is aan de coke gaan. Cocaïne is de beste vriend die een alcoholist kan hebben, omdat je dan de klok rond kunt blijven drinken. Anders zak je vroeg of laat door de hoeven van de alcohol. Maar als de coke uitgewerkt raakt, krijgt de *come-down* je natuurlijk te pakken, en daar kun je alleen met een paar pilletjes wat aan doen. Tja... Of je moet nog meer coke pakken. Maar dat kun je niet onbeperkt volhouden, en dan blijf je een hele tijd onder zeil.

Voor ik het wist, waren we teruggegaan naar Buckinghamshire en had ik de zoveelste raket op wielen gekocht. Deze keer

was het een Audi R8. Inmiddels mocht ik officieel rijden, want ik had mijn rijbewijs gehaald in LA. Appeltje-eitje vergeleken met Engeland. Je hoeft alleen maar ergens in Hollywood door een paar straten te rijden zonder ergens tegenaan te botsen. Je hoeft niet in te parkeren en ook geen hellingproef te doen. Een lachertje. In LA weten ze niet eens wat een hellingproef is, omdat auto's daar geen koppelingspedaal hebben.

En dus zat ik weer in Engeland met mijn Amerikaanse rijbewijs en roste ik rond in de R8, terwijl Sharon in LA met haar tv-dingen bezig was. En natuurlijk ging ik in de fout, weer achter de vrouwen aan en de hele mikmak. Binnen de kortste keren liep het volledig uit de klauwen.

Uiteindelijk werd Sharon achterdochtig. Ze belde mijn goede vriend Billy Morrison, die gitaarspeelt in de band van Billy Idol, en mijn AA-sponsor is. Die pakte meteen het vliegtuig naar Heathrow, reed naar Buckinghamshire en vond in de R8 een briefje van een drugsdealer uit High Wycombe.

Tot op de dag van vandaag heb ik geen actieve herinnering aan een rit naar High Wycombe, al is dat wel een prima naam voor een plek waar je aan coke kunt komen. Dat heb je als je verslaafd bent; je leeft in twee werelden. De dronken wereld en de nuchtere wereld. En wat er in de ene gebeurt, is in de andere een soort droom die je je maar half herinnert.

Het koude zweet breekt me uit en er gaan rillingen langs mijn ruggengraat als ik denk aan wat ik allemaal in de dronken wereld deed. Alsof er iemand over mijn graf loopt. Plankgas een bocht door op een plattelandsweggetje in een Jaguar XJ12, krap anderhalve auto breed. Proberen Sharon te wurgen, de vrouw van wie ik hou, omdat ik in de waan ben dat ze de duivel is. Me in de fik steken, vaker dan ik me kan herinneren. Klonazepam naar binnen gooien alsof het Smarties zijn. Iemand met een bierglas in zijn gezicht meppen. Blijkbaar is hij in het ziekenhuis beland, al is het met een sisser afgelopen. In de dronken wereld is

het hartstikke makkelijk om iemand naar de andere wereld te helpen. Je geeft iemand een duw of een klap, zonder enig idee van wat voor medische shit ze hebben, hoe ze gaan vallen of wat ze onderweg raken. Je bent tijdelijk krankzinnig. Het enige wat nodig is om een tragedie te veroorzaken als je achter het stuur zit, is een trekker, een fietser of iemand die zijn hond uitlaat.

Ik ben door een dak gelazerd. Meer dan eens. Van een dak gelazerd. Meer dan eens. Op mijn eigen oprit wakker geworden in mijn Range Rover, met rijp in mijn neusgaten en mijn spijkerbroek kletsnat van de pis. Ik was naar mijn eigen pub geweest, de Hand & Cleaver, niet meer dan honderd meter van waar ik toen woonde, Bullrush Cottage in Ranton Green, bij Stafford. Een keer moest iemand het huis uit om een slaapzak over me heen te leggen omdat ze me niet uit de auto konden krijgen en mijn lippen al blauw begonnen te worden.

Als een kat negen levens heeft, dan moet ik er wel drieëndertig hebben.

Maar natuurlijk heb ik het in de dronken wereld ook vaak enorm naar mijn zin gehad. En mijn vrienden in die dronken wereld waren de leukste groep die je je maar kunt voorstellen. Dave Tangye, de lasser die eerst roadie werd en toen persoonlijke assistent. Charlie Clapham, de groenteboer. Dennis McCarten, Barry Dunnery, Don McKye, Bobby Thomson, Chris Sedgwick, allemaal op de een of andere manier bezig met muziek. Je wist dat je erbij hoorde wanneer je na een nacht zwaar doorhalen wakker werd met maar één wenkbrauw. Als je in de spiegel kijkt en beseft dat je eruitziet als een opgewarmd lijk, maar absoluut geen idee hebt hoe dat zo gekomen is. Echt te gek. Dankzij die jongens weet ik nu hoelang het duurt voor je weer een wenkbrauw hebt als hij eraf geschoren is. Drie weken. Dat is langer dan je denkt, echt. De grappigste van al die jongens was mijn oude vriend Pete Mertons. Nooit iemand gekend die zoveel droge, scherpe humor in huis had.

Hij is inmiddels dood. God hebbe zijn ziel. Ze zijn allemaal dood. Keelkanker. Leverfalen. Hartaanval. Alles wat je op kunt noemen.

Waarom ik er nog ben... Ik zou het niet weten.

Ik dacht echt dat ik van die shit af was. Nadat Sharon had ingegrepen en al mijn auto's had verkocht – dat ene zuipfestijn heeft me meer dan een half miljoen pond gekost – deed ik dat 'negentig bijeenkomsten in negentig dagen'-ding in de AA-blokhut in West Hollywood. Dat is het ook echt, een blokhut. Hij staat er al sinds de jaren dertig. Is van de Amerikaanse padvindsters geweest. Baden-Powell zou zich in zijn graf omdraaien als hij wist dat ik er was geweest.

Soms is het wel lollig op zo'n bijeenkomst. Soms hoor je echt gestoorde shit. Maar het kan ook heel treurig zijn. Verslaving is sluw, krachtig en onbegrijpelijk, zeggen ze. Het heeft me wel geholpen, al dat gedoe bij AA. Heeft me een zet gegeven richting nuchter blijven. Als je het in je eentje moet doen kun je geen nee zeggen tegen de stem in je hoofd. Maar denk vooral niet dat ik de patroonheilige ben van alcoholisten die aan de herstellende hand zijn. Als je wilt drinken en je denkt dat je het aankunt, mij best. Maar ik moest eerlijk zijn tegen mezelf. Ik kon het níét aan.

Ik ben er inmiddels doodsbang voor, voor alcohol, omdat ik dan in een ander mens verander. Eén glas en de demon ontwaakt. Vroeger was ik een lollige drinker. Dat dacht ik tenminste. Maar nu maak ik alleen maar ruzie. Alle akkefietjes die ik ooit met mensen heb gehad haal ik weer boven water. Het ogenblik dat ik dacht dat ik me eindelijk had ontdaan van mijn verslaving was toen Sharon behandeld werd met ketamine. Niet het illegale spul dat Matthew Perry zo te horen gebruikte, maar een keurige medische behandeling, met een psych erbij. Heel goed tegen depressies, zeggen ze. Elke keer dat ze ging, kwam ze met dikke ogen van het huilen terug. En dan zei ik steeds: 'Sharon, wat dóén ze

daar toch met je?’ Ze zei dat ze haar hielpen om de confrontatie aan te gaan met demonen uit haar verleden, en dat ik dat ook wel eens kon proberen, omdat het best zo kon zijn dat ik niet nuchter kon blijven vanwege diep weggestopte shit.

En dus ging ik erheen, om te kijken of het iets deed. Leek me een beter idee dan psychofarmaca slikken, want daar hadden ze het toen over.

Ze begonnen met een heel lichte dosis. Een microdosis, zeiden ze. Maar meteen toen ik iets begon te voelen – een heel lichte, maar onmiskenbare bewustzijnsverandering – dacht ik iets van: *Oh yeah*, dit kan heel leuk worden. Heel anders dan hoe Sharon reageert op middelen. Die houdt zich gewoon aan de voorgeschreven dosis. En ik wil doorgaan tot ik een black-out krijg en ergens lig te kwijlen. Maar deze keer had ik meteen door wat voor vlees ik in de kuip had en reageerde zo van: ‘Opgerot met die troep. Geen denken aan.’

Voor het eerst in jaren kon ik eerlijk zijn tegen mezelf.

Ze zeggen dat het een fysieke en spirituele component heeft, verslaving. De fysieke component is het verlangen in je hoofd. Dat berooft je van je spirituele kracht. Door nuchter te blijven krijg je die kracht terug. Toen ik die ketaminekliniek uit liep, zei ik tegen mezelf dat ik me nooit meer door een verslaving van mijn spirituele kracht zou laten beroven.

Nadat ik nuchter was geworden, ging ik op zoek naar onschuldige dingen om verslaafd aan te raken. Yorkshire Tea. Woordzoekers. Engelse snoepjes. Droedelen. Sportschoolapparaten. Grappige shit heen en weer appen met Billy Morrison en andere vrienden. Maar niks is echt onschuldig als ‘met mate’ niet in je woordenboek staat.

Ik herinner me dat ik op een keer besloot om te kappen met sigaretten en in plaats daarvan af en toe een sigaar te roken. De gedachte daarachter was dat mijn stem zich kon herstellen als ik

geen sigaretten meer rookte, en dat ik door de sigaren af en toe kon genieten van de smaak van tabak, uiteraard zonder te inhaleren.

Binnen de kortste keren rookte ik dertig stevige Montecristo’s per dag. Ik inhaleerde bij alle dertig én ik had mijn halve huis verbouwd tot inloophumidor. Toen ik weer moest gaan zingen was mijn stem zo rauw geworden dat mijn kontgat er pijn van deed. Sodeju, dacht ik, en ik greep weer naar de sigaretten. Maar ik was inmiddels gewend geraakt aan het inhaleren van sigarenrook, en dus kwam een heel pakje Marlboro nauwelijks meer binnen. Het heeft me jaren gekost voor ik van die troep af was. Nicotine is het meest verslavende spul waaraan ik mijn lichaam ooit heb blootgesteld. Er zijn mensen die halfdood zijn door longemfyseem of longkanker en toch door blijven roken. Daaruit kun je het nodige afleiden over hoe sterk die drug is.

Van alle zogenaamd onschuldige dingen waaraan ik verslaafd ben geweest, zijn de dingen die artsen voorschrijven nog wel het gevaarlijkste. Of het nu Vicodin is of hoestdrank, voor mij is het allemaal een heel glibberige helling. Dus toen ik drugs en drank afzwoer dwong ik mezelf me zo ver mogelijk bij de medische stand vandaan te blijven.

Maar tijdens ‘No More Tours II’ kreeg ik last van mijn stem. Overbelasting. Als je om de dag anderhalf uur staat te schreeuwen op een podium, maanden achter elkaar, terwijl de luchtvochtigheid en de temperatuur op elke plek anders zijn, en dat op je negenenzestigste...

Begrijp me niet verkeerd. Er zijn zangers die nergens problemen mee hebben. Neem nou Elton John. Met hem heb ik op een dag staan praten en hij zei dat hij net terug was van een tournee. Hoeveel optredens, vroeg ik. ‘Achtenveertig.’ En ik weer: ‘Dat zijn een hoop optredens, Elton. Hoelang ben je weg geweest?’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Achtenveertig dagen.’ Ik kon mijn oren niet geloven. Die vent is niet te stuiten. Op week-